

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРЛИГИ

БЕКИТИЛГЕН
Кыргыз Республикасынын
Билим берүү жана илим
министрлиги менен
«___» _____ 20___-ж.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КЕСИПТИК ОРТО БИЛИМ БЕРҮҮСҮНҮН
МАМЛЕКЕТТИК БИЛИМ БЕРҮҮ СТАНДАРТЫ

Адистик: 230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын
техникалык тейлөө»

Квалификация – техник

Бишкек – 2013-ж.

1. Жалпы жоболор

1.1. Кесиптик орто билим берүүнүн 230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистиги боюнча Мамлекеттик билим берүү стандарты Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамына жана билим берүү тармагындагы башка укуктук ченемдик актыларга ылайык, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан иштелип чыккан жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү аныктаган тартипте бекитилген.

Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартын аткаруу уюштуруу-укуктук формаларына карабастан, көрсөтүлгөн адистикке техниктерди даярдоо боюнча кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырган бардык кесиптик орто окуу жайлары (КООЖ) үчүн милдеттүү болуп саналат.

1.2. Терминдер жана аныктамалар, белгилөөлөр, кыскартуулар.

Кесиптик орто билим берүүнүн ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамына жана бекитилген тартипте Кыргыз Республикасы бекиткен билим берүү чөйрөсүндөгү эл аралык документтерге ылайык, терминдер жана аныктамалар колдонулат:

- **Негизги кесиптик билим берүү программасы** – тийиштүү адистик боюнча билим берүү процессин ишке ашырууну уюштуруу менен анын мазмунун, күтүлүүчү натыйжаны, максаттарды аныктаган окуу-усулдук документтердин жыйындысы;

- **дисциплиналардын цикли** – билим берүү программасынын бир бөлүгү же окутуунун жана тарбиялоонун жыйынтыктарына, коюлган максаттарга карата белгилүү бир логикалык бүтүндүккө ээ болгон окуу дисциплиналарынын жыйындысы;

- **модуль** - окутуунун жана тарбиялоонун жыйынтыктарына, коюлган максаттарга карата белгилүү бир логикалык бүтүндүккө ээ болгон окуу дисциплиналарынын бир бөлүгү;

- **компетенция** – тийиштүү тармакта кесиптик ишмердүүлүк менен иш алып баруу үчүн зарыл болгон жеке сапаттардын, билимдин, көндүмдөр менен шыктардын динамикалык айкалышуусу;

- **техник** - 1 жыл 10 айдан кем эмес ченемдүү мөөнөтү менен кесиптик орто билим берүүнүн негизги билим берүү программасын ийгиликтүү өздөштүргөндөргө аттестациянын жыйынтыгы боюнча берилүүчү квалификация, ал квалификацияга ээ болгондор үчүн белгилүү кесиптик ишмердик менен иш алып барууга же тийиштүү багыт боюнча “**бакалавр**” же “**инженер**” даражасын алууга окууну улантууга укук берет;

- **кредит (зачет бирдиги)** – негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек көлөмүнүн шарттуу чени;

- **компетенттүүлүк (иш билгилик)** – негизги кесиптик билим берүү программасы/модуль боюнча билим алуунун натыйжасында ээ болгон билимдер, көндүмдөр жана шыктар.

1.3. Кыскартылган сөздөр жана анын түшүндүрмөлөрү

Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында төмөнкү кыскартылган сөздөр колдонулат:

МББС – Мамлекеттик билим берүү стандарты;

КОББ – кесиптик орто билим берүү;

НКББП – негизги кесиптик билим берүү программасы;

ОУК - окуу-усулдук кеңеш;

НКББП ДЦ - негизги кесиптик билим берүү программасынын дисциплиналарынын цикли;

ЖК – жалпы компетенциялар;

АК – аспаптык компетенциялар;

КК - кесиптик компетенциялар

СЖК – социалдык жеке жана жалпы маданий компетенциялар.

2. Колдонуу тармагы

2.1. Кесиптик орто билим берүүнүн ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты (мындан ары – КОББ МББС) 230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистиги боюнча техниктерди даярдоонун негизги билим берүү программаларын ишке ашырууда милдеттүү ченемдердин, эрежелер менен талаптардын жыйындысын түзөт жана окуунун уюштуруу-усулдук документтерин, Кыргыз Республикасынын аймагында мамлекеттик аккредитацияга ээ (аттестацияга) же лицензиясы бар уюштуруунун укуктук формаларына карабастан, кесиптик орто билим берүүнүн бардык билим берүү уюмдары менен кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүү сапатынын бааларын иштеп чыгууга негиз болуп саналат.

2.2. 230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистиги боюнча КОББ МББСтин негизги пайдалануучулары болуп төмөнкүлөр эсептелет:

- ушул адистик боюнча илимдеги, техникадагы жана социалдык чөйрөдөгү жетишкендиктерди жана даярдык деңгээлди эске алуу менен өздөрүнүн КООЖдорунда негизги кесиптик билим берүү программаларын жаңылантуу жана аларды натыйжалуу ишке ашыруу, иштеп чыгуу үчүн жооптуу КООЖдун администрациясы жана окутуучулар курамы;

- ушул адистик жана даярдык деңгээли боюнча КООЖдун негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча өзүнүн окуу ишмердигин үзүрдүү ишке ашыруу үчүн жооптуу студенттер;

- кесиптик ишмердиктин тийиштүү чөйрөсүндөгү адистер менен жумуш берүүчүлөрдүн бирикмеси;

- Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү аткаруу бийлигинин борбордук мамлекеттик органынын тапшыруусу боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыздаган окуу-усулдук кеңештер;

- кесиптик орто билим берүүнү каржылоону камсыздаган аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдары;

- кесиптик орто билим берүү чөйрөсүндө аттестацияны, аккредитацияны жана сапатты көзөмөлдөөнү ишке ашыруучу, орто кесиптик билим берүү системасында мыйзамдардын сакталышын көзөмөлдөөнү камсыздоочу аткаруу бийлигинин ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары.

2.3. Абитуриенттердин даярдык деңгээлине коюлган талаптар

2.3.1. "Техник" квалификациясын ыйгаруу менен орто кесиптик билим

алууга талапкер абитуриенттердин билим деңгээли.

- жалпы орто (толук) билим, кесиптик орто же жогорку билим.

Абитуриент мамлекеттик үлгүдөгү документтердин бирине ээ болушу керек:

- жалпы орто билими жөнүндө аттестат (түп нуска);

- негизги (толук эмес) билим жонундо куболук (түп нуска).

3. Адистик боюнча даярдоонун жалпы мүнөздөмөсү

3.1. Техниктер даярдоо боюнча КОББ МББСТИ толук өздөштүргөн жана бекитилген тартипте жыйынтыктоочу Мамлекеттик аттестацияны ийгиликтүү аяктаган КООЖ бүтүрүүчүлөрүнө "техник" квалификациясын ыйгаруу менен кесиптик орто билими жөнүндө диплом берилет.

3.2. 230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистиги боюнча техниктерди даярдоонун КОББ МББСТИ өздөштүрүүнүн ченемдүү мөөнөтү:

- жалпы орто билимдин базасында – 1 жыл 10 ай.

- негизги (толук эмес) билим базасында 2жыл 10 ай

Техниктерди КОББ МББСТИ даярдоонун мөөнөтү сырттан окуу бөлүмү, бекитилген күндүзгү окуу бөлүмүнүн мөөнөтүнөн окутуу алты айга узартылат.

3.3. техниктерди даярдоо боюнча КОББ МББСТИ өздөштүрүүнүн жалпы эмгек көлөмү 120 кредиттен (зачет бирдиги) кем эмес .

Күндүзгү окуу формасы боюнча КОББ МББСТИ эмгек көлөмү окуу жылына 60 кредиттен (зачет бирдиги) кем эмес.

Бир окуу семестринин эмгек көлөмү 30 кредитке барабар (зачет бирдигине) (окуу процессинин эки семестр болуп түзүлүшүндө).

Бир кредит (зачет бирдиги) студенттин окууда кылган эмгегинин 36 саатына барабар (студенттин аудиториялык, өз алдынча иштерин жана аттестациянын бардык түрүн кошуу менен).

3.4. Инсанды окутуу жана тарбиялоо тармагында КОББ МББСТИн максаттары.

3.4.1. 230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистиги боюнча даярдоодо КОББ МББС тармагында окутуунун максатын болуп, гуманитардык, социалдык, экономикалык, математикалык жана табигый илимий билимдердин негиздерине даярдоо, бүтүрүүчүгө тандаган ишмердик чөйрөсүндө ийгиликтүү иштөөгө, эмгек рыногунда туруктуу жана социалдык жактан ийкемдүү болууга өбөлгө түзгөн универсалдуу жана кесиптик компетенцияларга ээ болууга мүмкүндүк берген кесиптик орто билим алуу эсептелет.

3.4.2. 230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистиги боюнча даярдоодо инсанды тарбиялоо тармагында КОББдун максаты болуп, студенттердин социалдык-жеке сапаттарын калыптандыруу саналат: максатка умтулуу, уюштуруучулук, эмгекти сүйүү, жоопкерчиликтүү болуу, жарандуулук, коммуникативдүү болуу, толеранттуулук, жалпы маданиятты көтөрүү.

3.5. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердик тармагы.

230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердик тармагы өзүнө уюштуруу-укруктук формаларына карабастан, мекемелер менен

уюмдарда техник катары кесиптик ишмердикти уюштурат.

3.6. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердик объектилери.

- маалымат жана маалымат ресурстары;
- системалар жана программалоо тилинин контенти, контентти башкаруу системалары;
- маалымат ресурстарынын түзүлүшү жана колдонулушунун каражаттары;
- Программалык камсыздоо;
- Компьютерлер жана перифериялык түзүлүштөр, түйүндөр, тармактык системалардын багыттары жана алардын комплекстери;
- техникалык документтер;
- биринчи эмгектик жааматы.

3.7. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердигинин түрлөрү.

230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистиги боюнча техниктерди кесиптик ишмердигинин түрлөрү болуп төмөнкүлөр эсептелет:

- өндүрүш-технологиялык;
- Уюштуруу-башкаруу;

3.8. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердигинин милдеттери

230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистигине даярдоо боюнча бүтүрүүчү кесиптик ишмердиктин түрүнө ылайык, төмөнкү кесиптик милдеттерди аткарышы керек:

3.8.1. өндүрүш-технологиялык – тармактык маалыматты иштеп чыгаруу; түзүү; программалык камсыздоонун тармактык багыттын киргизуу жана адаптациялоо; программалык продуктуларды орнотуу жана адаптациялоо; программалык продуктуларды иштетуу; берилиштердин базасын түзүү жана колдонуу; берилиштердин базасынын колдонулушун камсыз кылуу; тармактык багытындаы программалык камсыздоонун жүрүшү жана иштелиши.

3.8.2. *Уюштуруу-башкаруу* – эмгек жааматын ишин пландоо жана уюштуруу; стандарттуу эмес кырдаалдагы шарттарда ишти пландоонун оптималдуу чечимин тандоо; ишмердүүлүктүн экономикалык натыйжалуулугун баалоого катышуу; проектик ишмердүүлүктүү камсыздоо; иш жүргөн участка коопсуздук техникасын камсыздоо.

4. НКББПны ишке ашыруу шартына коюлган жалпы талаптар

4.1. НКББПны ишке ашырууда кесиптик орто окуу жайынын (мындан ары – КООЖ) укуктары менен милдеттерине коюлган жалпы талаптар

4.1.1 НКББП, эмгек базарын керектөөсүн эске алуу менен берилген адистик боюнча даярдоо тийиштүү КОББ МББСтин негизинде иштелип чыгат.

КООЖдо сапаттын кепилдигин камсыздоо боюнча сунуштамаларды кармануу менен илимдин, маданияттын, экномиканын, техниканын, технологиянын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүн эске алып, КООЖдор

НКББПны жаңылантууга милдеттүү, анда төмөнкүлөр камтылат:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыздоо боюнча стратегияны иштеп чыгуу;

- студенттердин билим деңгээли менен шыктарын, так макулдашылган критерийлердин негизинде бүтүрүүчүлөрдү компетенттүүлүгүн баалоонун объективдүү жол-жоболорун иштеп чыгуу;

- окутуучулар курамын сапаттуулук жана компетенттүүлүк менен камсыздоо;

- ишке ашуучу бардык билим берүү программаларын жетиштүү булактар менен камсыздоо, булактарды колдонуунун, анын ичинде окуучуларды суроо жолу менен натыйжалуулугун көзөмөлдөө;

- өзүндүн ишмердүүлүгүндүн жыйынтыктары, пландарың, инновацияларың жөнүндө коомчулукка маалымат берүү.

4.1.2. Студенттер менен бүтүрүүчүлөрдүн даярдыгынын сапатын баалоо алардын учурдагы, аралык жана жыйынтыктаган мамлекеттик аттестацияны камтышы керек.

Студенттер менен бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик жетишкендиктерге тийиштүү НКББПнын баскыч менен же акыркы талаптарына туура келишин аттестациялоо үчүн, билимди, шыкты жана өздөштүргөн компетенцияларды баалоого мүмкүндүк берген типтүү тапшырмаларды, контролдук иштерди, тесттерди ж.б. камтыган баалай турган каражаттардын базасы түзүлөт. Баалай турган каражаттардын базасы КООЖ тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет.

Бүтүрүүчү квалификациялык жумуштардын мазмунуна, көлөмүнө жана түзүлүшүнө карата талаптар, КООЖ бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоо мамлекеттик аттестациясы жөнүндө Жобону эске алуу менен окуу жай тарабынан аныкталат.

4.1.3. НКББПны иштеп чыгууда социалдык жеке компетенцияларды калыптандыруудагы КООЖдун мүмкүнчүлүктөрү аныкталышы керек. КООЖ социалдык маданий чөйрөнү калыптандырууга, инсандын ар тараптуу өнүгүшүнө зарыл бардык шарттарды түзүүгө милдеттүү.

КООЖ, студенттик өзүн-өзү башкарууну өнүктүрүүнү, студенттердин коомдук уюмдардын иштерине, спорттук жана чыгармачыл клубдардын, илимий студенттик коомчулуктун иштерине катышуусун кошуу менен окуу процессинин социалдык тарбиялык компонентин өнүктүрүүгө өбөлгө түзүүгө милдеттүү.

4.1.4. КООЖ, НКББПны түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга милдеттүү, дисциплиналардын эмгек көлөмүнүн суммасы окуу планында каралган көлөмдөн аз болбошу керек.

4.2. *НКББПны ишке ашырууда студенттердин укуктары менен милдеттерине коюлган жалпы талаптар.*

4.2.1. Студенттер, НКББПда каралган студенттин тандоосу боюнча дисциплинаны өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чегинде конкреттүү дисциплиналарды тандоого укуктуу.

4.2.2. НКББПны өздөштүрүүдө, анын ичинде СЖКны өнүктүрүүдө жыйынтыктарга жетүү максатында студенттер, студенттик өзүн-өзү башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын иштерине, спорттук жана чыгармачыл клубдардын, илимий студенттик коомчулуктун иштерине катышууга милдеттүү.

4.2.3. Студенттер, КООЖдун НКББПсында каралган бардык тапшырмаларды

бекитилген мөөнөттө аткарууга милдеттүү.

4.3 Студенттин окуу жүктөмүнүн жогорку көлөмү жумасына 54 саат бекитилет, анын ичине студенттин бардык аудиториялык жана аудиториядан тышкаркы (өз алдынча) окуусу кирет.

Окуунун күндүзгү формасында аудиториялык сабактардын көлөмү МББС тарабынан КОББдун деңгээлин жана ар бир дисциплинаны өздөштүрүүгө бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 50%дан кем болбогон көлөмдө берилген адистиктин өзгөчөлүгүн эске алуу менен аныкталат.

4.4. Сырттан окуу бөлүмүндөгү студентке окуутучу менен болгон сабактарынын көлөмү эң аз 160 саат менен камсыз кылуу.

4.5. Окуу жылындагы эс алуу убактысынын жалпы көлөмү 7-10 жуманы, түзүшү керек, анын ичинде кышкы эс алуу эки жумадан кем болбошу керек.

5. Техниктердин даярдоонун НКББП түзүлүшүнө коюлган талаптар.

5.1. Техниктерди даярдоодо НКББПны өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына коюлган талаптар.

Бйгарылган «Техник» квалификациялык даражасы менен 230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистиги боюнча бүтүрүүчү, НКББПнын максаттарына жана ушул КОББ МББСтин 3.4. жана 3.8 пунктарында көрсөтүлгөн кесиптик ишмердиктин милдеттерине ылайык, төмөнкү компетенцияларга ээ болушу керек:

а) универсалдык:

- жалпы (ЖК):

- курчаган дүйнө жөнүндө илимий билимдин бир бүтүн системасын билүү, жашоонун, маданияттын баалуулуктарына багыт алууга жөндөмдүү болуу (ЖК -1);
- кесиптик милдеттерди аткарууда математикалык /табигый/ гуманитардык/ экономикалык илимдердин базалык жоболорун колдонууга жөндөмдүү болуу (ЖК -2);
- заманбап билим берүү жана маалымат технологияларын колдонуу менен жогору деңгээлде өз алдынча жаңы билимдерди ойлоп табууга жөндөмдүү болуу (ЖК -3);
- илимдеги, техника менен технологиядагы, кесиптик чөйрөдөгү жаңы көрүнүштөрдүн социалдык экономикалык жана маданий натыйжаларын талдоого жана аларды баалоого жөндөмдүү болуу (ЖК -4);
- илимий негизде өзүнүн эмгегин баалоого, өзүнүн ишмердүүлүгүнүн натыйжаларын өз алдынча жогорку деңгээлде баалоого жөндөмдүү болуу (ЖК -5).

- аспаптык (АК):

- маалыматты кабыл алууга, аны жалпылаштырууга жана талдоого, алдыга максаттарды коюуга жана ага жетүү жолдорун тандоого жөндөмдүү болуу (АК -1);
- мамлекеттик жана расмий тилдерде өзүнүн кебин жазуу жана оозеки түрдө логикалык жактан туура, так жана далилдер менен түзө билүүгө жөндөмдүү болуу (АК -2);
- социалдык пикир алышуунун деңгээлинде чет тилдердин бирин билүү (АК -3);

- маалыматты алуунун негизги ыкмаларын, каражаттарын, аны сактоонун жана кайра иштетүүнүн методдорун билүү, маалыматты башкаруу каражаты катары компьютер менен, анын ичинде дүйнөлүк компьютердик тармактарда жана корпоративдик маалыматтык системаларда иштөө көндүмдөрүнө ээ болуу (АК -4);
 - уюмдашкан чечимдерди иштеп чыгууга катушууга жөндөмдүү болуу (АК -5).
- **Социалдык – жеке жана жалпы маданий (СЖК):**
- Коомдо кабыл алынган моралдык жана укук ченемдердин негизинде социалдык өз ара иштешүүгө, адамдарга сый мамиле жасоого, башка маданиятка толеранттуу болууга, өнөктөш мамилелерди колдоого даяр болууга жөндөмдүү болуу (СЖК -1);
 - Өзүнүн жакшы жактары менен кемчиликтерине сын менен карай билүү, жакшы жактарды өстүрүүгө аракет кылуу жана кемчиликтерди жоюуга жолдорду таба билүү (СЖК -2);
 - Жарандык демократиялык коомдун баалуулуктарынын негизинде пикир алышууга даяр экенин көрсөтө билүү, активдүү жарандык позицияны ээлөөгө жөндөмдүү болуу (СЖК -3);
 - Жашоонун сергек мүнөзү үчүн, жаратылышты коргоо жана ресурстарды акыл-эстүүлүк менен пайдалануу үчүн алган зарыл билимдерин колдонууга жөндөмдүү болуу (СЖК -4);
 - жамаат менен иш алып барууга жөндөмдүү болуу (СЖК -5).
- б) кесиптик (КК):**

Бүтүрүүчү аткара билиши керек:

Өндүрүш-технологиялык ишмердүүлүгүндө:

Конттетин статикалык маалыматтары иштеп чыгуу (КК-1);

Конттетин динамикалык маалыматтары иштеп чыгуу (КК-2);

Ишке керектүү каражаттарды даярдоо (КК-3);

Маалымат конттетинин тармактык каражаттары менен орнотуу жана колдонуу (КК-4);

Компьютердик системаларын, перифериялык каражаттарын жана телекоммуникациялык системаларынын колдонулушун көзөмөлдөө, алардын туура колдонулушун камсыздоо (КК-5);

Кардардын муктаждыгы боюнча маалыматтарын чогултуу, аныктоо жана талдоо (КК-6);

Программалык камсыздоону иштеп чыгуу, контентин статикалык жана динамикалык багыттарынын негизиндеги маалымат ресурстарын спецификасын жана стандарттарын жарыялоо (КК-7);

Тармактык багыттар боюнча программалык камсыздоонун тестирлөө жана көзөмөлдөө (КК-8);

Багыттык программалык камсыздоонун өздөштүрүүнү уюштуруу (КК-9);

Багыттык программалык камсыздоонун орнотуу, тейлөө, тесттерин текшерүүнү уюштуруу (КК-10);

Уюштуруу башкаруу ишмердиги

- проектик жана техникалык документтер менен иштей билүү (КК -11);
 - Багыттык программалык камсыздоонун өздөштүрүүнү уюштуруу көйгөйлөрүн чечүү (КК -12);
 - продуктылардан сапаттарын ченөө жана көзөмөлдөө (КК -13);
- Багыттык программалык камсыздоонун презетциясын алдыга жылуусун камсыздоо (КК -14);
- башкаруу системалары менен кардарлардын карым катыштары менен иштөө (КК -15);
 - проектик мамилелеринин мазмуну менен камсыздоо (КК -16);
 - проектик операциялардын баасын жана мөөнөтүн аныктоо (КК -17);
 - проектик операциялардын сапаттын аныктоо (КК -18)
 - проектик операциялардын ресурстарын аныктоо (КК -19)
- проектик операциялардын тобокелин аныктоо (КК -20)

5.2. Техниктерди даярдоонун НКББП түзүлүшүнө коюлган талаптар.

5.2.1. Техниктерди даярдоо НКББПсы төмөнкү окуу циклдери өздөштүрүүнү карайт (1-таблица):

- КОББ 1. – *социалдык, гуманитардык цикл;*
- КОББ 2. - *математикалык жана табигый - илимий цикл;*
- КОББ 3. – *кесиптик цикл жана бөлүмдөр;*
- КОББ 4. – *дене тарбия,*
- КОББ 5. – *практика,*
- КОББ 6. – *жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация.*

Дисциплиналардын кесиптик цикли базалык жана өзгөрүлмө бөлүккө ээ. Өзгөрүлмө бөлүк, базалык дисциплиналардын мазмуну менен аныкталуучу билимдерди, көндүмдөр менен шыктарды тереңдетүүгө жана кеңири окууга мүмкүндүк берет.

1-таблица
Техниктерди даярдоонун КОББ НКББП түзүлүшү

НКББП ДЦ коду	Окуу циклдери жана аларды өздөштүрүүдөгү жыйынтыктардын долбоору	Эмгек көлөмү (кредит)	Үлгүлүү программаларды, окуу китептерин жана колдонмолорун иштеп чыгуу үчүн дисциплиналардын тизмеси	Калыптануучу компетенциялардын коддору
К ОБ	Социалдык - гуманитардык цикл	10		
Б 1.	<i>Кыргыз (орус) тили:</i> - тил жана кеп; жазуу жана оозеки кебинин өзгөчөлүгү; адабий тилдин нормалары жөнүндө түшүнүк; лексика; кепте көркөм, таасирдүү каражаттарын колдонуу; лексикалык нормалар; фразеология; фразеологиялык бирдиктердин типтери, аларды кепте колдонуу; сөздүктөр жана аларды колдонуу; фонетика; тилдин ачык-		Кыргыз (орус тили) тили, Кыргызстандын тарыхы, чет тили, философия.	ЖК-1 ЖК-2 ЖК-3 ЖК-4 ЖК-5 АК-1 АК-2 АК-3

	<p>дааналыгындагы фонетикалык каражаттар; орфография жана анын негизги принциптери; сөз жасоочу нормалар; морфология; грамматикалык категориялар жана аларды айтуу методдору; морфологиялык нормалар; синтаксис; синтаксистин негизги бирдиктери; пунктуация; тексттин лингвистикасы.</p> <p>Кыргызстандын тарыхы: - Сабактын максаттары жана милдеттери; Таш Жана коло доору. Даван мамлекети. Хун империясы. Чынгыз-хан Жана Амир-Темирдин доорундагы Кыргызстан. Кокон хандыгы. Кыргызстандын маданияты. Кыргызстандын байыркы тарыхы; Борбордук Азия аймагындагы этникалык процесстер жана кыргыз элинин калыптанышы; кыргыздардын материалдык жана рухий маданияты; Манас эпосу аркылуу муунардын жол улашы жана мезгилдердин байлашыны; Кыргызстан Россия империясынын жана СССР курамында; Кыргызстан маданияты(19-20 кылым). эгемендүү Кыргызстандын туулушу; Кыргызстанды өнүктүрүүнүн жалпы улуттук стратегиясы. Чет олколук кыргыздар.</p> <p>Чет тили: - (англис): чет тилде пикир алышуунун негиздери: фонетика, лексика, фразеология, грамматика; адистик боюнча иштиктүү тилдин негиздери; кесиптик лексика, фразеологиялык түрмөктөр жана терминдер; кесиптик тармактагы тексттерди которуу техникасы (сөздүк менен); кесиптик пикир алышуу.</p> <p>Философия:- философиянын предмети, дүйнөлүк философ ойчулдарынын негизги бутактары; адамдын табияты жана анын жашоодогу маңызы: адам жана Кудай; адам жана космос; адам, коом, цивилизация, маданият; эркиндик жана инсандын жоопкерчилиги; адамдык таанып билүү жана ишмердүүлүк; илим жана анын ролу; дүйнөлүк көйгөй алдындагы адамзат.</p>			<p>АК-4 СЖК-1 СЖК-2 СЖК-3 СЖК-5</p>
<p>К О</p>	<p>Математикалык жана табигый - илимий цикл</p>	<p>8</p>		

<p>ББ 2.</p>	<p>Математика: - математикалык талдоо: дифференциалдык жана интегралдык эсептөөлөр; кадимки дифференциалдык теңдемелер; граф теориясынын негизги түшүнүгү; ыктымалдык теориясынын жана математикалык статистиканын негиздери: негизги саноо ыкмалары;</p> <p>Информатика:- маалыматты автоматтык түрдө иштетүү: негизги түшүнүктөр, технология; КК жеке түзүлүшү жана жалпы курамы; КК программалык камсыздоо; операциялык системалар; программалык колдонмо менен камсыздоо; маалыматты жайгаштырууну, сактоону жана берүүнү уюштуруу; маалыматты санкцияланбаган пайдалануудан коргоо; коргоонун антивирустук каражаттары; чектүү жана дүйнөлүк компьютердик тармактар; программалык колдонмо каражаттары; тексттик процессорлор, электрондук таблицалар, графикалык редакторлор, маалыматтык издөө системалары.</p>		<p>Математика, Информатика, КСЕ</p>	<p>ЖК-1 ЖК-2 ЖК-3 ЖК-4 ЖК-5 АК-1 АК-4 АК-5 СЖК-1 СЖК-2 СЖК-4 СЖК-5</p>
	<p>Кесиптик цикл</p>	<p>75</p>		
	<p>Базалык бөлүк Операциондук системалар жана чөйрөлөр: Түшүнүк, негизги функциялар, операциондук системалардын түрлөрү; операциондук алкак; операциондук системалардын машинадан көз карандылык касиети: үзгүлтүктүү иштеп чыгаруу, процесстерди пландаштыруу, кируу – чыгууну тейлөө, виртуалдык эске-тутууну башкаруу, операциондук системалардын машинадан көз каранды эмес касиети: файлдар менен иштөө, тапшырмаларды пландаштыруу, ресурстарды бөлүштүрүү; операциондук системалардын коргонуусу жана туруктуулугу, операциондук системаларды түзүү принциптери; операциондук системасынын иштөө өзгөчөлүктөрү; файлдык түзүлүш; операциондук системалардын стандартык программасы; башка операциондук системаларынын тиркемесин колдоо, түзүлүшөрдүн колдоо көрсөтүү ыкмалары, жабдыктардын драйверлери, түшүнүк,</p>	<p>60</p>	<p>Операциондук системалар жана чөйрөлөр:</p>	

<p>операциондук системадагы программанын интерфейсин колдонуунун функциялары жана ыкмалары, колдонуучулардын интерфейсинин түрлөрү, операциондук системаларды орнотуу жана көзөмөлдөө.</p> <p>Берилиштер базасы: Берилиштер базасынын негизги теориясы, берилиштердин моделдери, иерархиялык, түйүндүк жана реляциондук, берилиштердин башкаруунун өнүктүрүү ыкмалары, берилиштердин постреляциялык модели, атребуттар жана ачкычтар, мамилелердин бир өнүттө болушу, реляциондук алгебра, берилиштер базасынын проектилери, проектилөөнүн негизги принциптери, берилиштер базасынын сүрөттөлүшү, берилиштер базасынын логикалык жана физикалык структурасы, берилиштердин бүтүндүгүн камсыз кылуу, берилиштер базасынын проектештирүүнүн структураларынын каражаттары, берилиштер базасынын башкаруу системасы (БББС), БББСнын классификациясы жана салыштырма мүнөздөмөсү, БББСнын базалык түшүнүгү, берилиштер базасынын уюштуруунун мисалдары, берилиштердин манипуардык принциптери жана ыкмалары (алардын ичинен сактоо, кошумчалоо, редактирлөө жана берилиштерди өчүрүү, берилиштердин навигациясы, сорттоо, берилиштерди издөө жана филтирлөө) БББСнын түзүлүш сунуштары.</p> <p>ЭЭМдин жана эсептөө системасынын архитектурасы: эсептөө системаларына маалымат билүү, санап чыгаруу системасы, ондук эмес арифметиканын эрежелери, кошумча сандын коду, туруктуу жана туруксуз чекиттин саны, санариптик эсептөө системасын түзүү, эсептөө системасынын негизги логикалык бөлүмүнүн архитектурасы жана иштөө принциптери, процессордун регистери, эске тутуу уюштуруу жана иштөө принциби, перифериялык түзүлүштөр менен карым-катнаш, процессордун иштоо режимин</p>		<p>Берилиштердин базасы</p> <p>ЭЭМдин жана эсептөө системасынын архитектурасы,</p>	
---	--	--	--

<p>уюштуруу, процессордун программалоонун негизи, процессордун негизги командасы, үзгүлтүктүү колдонуу, эсептөө системаларынын түрлөрү жана алардын архитектуралык өзгөчөлүктөрү, эсептөөнүн параллелизм и конвейеризациясы, КЭШ-эске тутуму, эсептөө платформаларынын классификациясы, процессорлордун түрлөрү, эсептөө системаларынын кошумча жана жетишсиз түрлөрү.</p> <p>Электротехника: электр талаасы; туруктуу токтуун электр чынжырлары, туруктуу токтуун электр чынжырынын физикалык процесстери; туруктуу токтуун электр чынжырынын эсеби; магнит талаасы: магнит чынжырлары: туруктуу токтуун магнит талаасы; электр магниттик индукция: алмашуучу токтуун электр чынжырлары; синусоидалдык электр тогунун негизги маалыматтары; синусоидалдык токтуун сызыктуу электр чынжырлары; электр чынжырларында резонанс; синусоидалдык эмес мезгилдүү басым жана токтор; үч фазалуу чынжырлар; узун сызыктар: физикалык процесстер, акулдашылган иштин кун тартиби; туруктуу жана алмашуучу токтуун электр кыймылдаткычтары; кадамдык электр кыймылдаткычтар.</p> <p>Электрондук техника: өткөргүчтөр, диэлектриктер, жарым өткөргүчтөр: физикалык кубулуштар, касиеттер, курам, классификация, колдонуу тармагы; электрондук техниканын физикалык негиздери; р-п алмашуусундагы түзүүштөр жана касиеттер: контактуу көрүнүштөр, түзүлүштөр, аракеттердеги принциптер, параметрлердин негиздери, жарым өткөргүчтөрдүн жана фотоэлектрондук тетиктердин мүнөздөмөсү жана өчүрүү схемасы; жарым откоргүч диоддор, биполярдык жана тала транзисторлор, фотоэлектрондук нурлануучу тетиктер; маалыматты чагылдыруунун түзүлүшү; типтуу электрондук түзүлүштөр, электрондук түздөгүчтөр, инверторлор, электр</p>		<p>Электротехника</p> <p>Электрондук техника</p> <p>Маалыматташтыруунун техникалык каражаттары,</p> <p>Микросхемотехника</p> <p>Алгоритмдештирүүнүн жана программалоонун негиздери,</p>	
--	--	---	--

<p>түзүлүштөрдү коргоо; блок питаниялар, алмашуучу басымга түздөө, пульсацияны түздөө, фильтрлер схемасы, басымдын стабилизаторлору, интегралдуу аткарууда стабилизаторлор, блок питаниянин кубаттуулугун көбөйүшү, муздатуусу; микроэлектрониканын негизи: интегралдык схеманын элементтери, функционалдык микроэлектроника; сан апириктик электрондук схемалар; электротехникалык тузулуштордо логикалык элементтерди колдонуу, аналогдук схемотехника: көрсөткүчтөр жана аналогдук электр тузүмдөрдүн мүнөздөмөсү (АЭТ), кайрадан байланыш жана анын түзүмдөрдүн мүнөздөмөсүнө таасири, туруктуу жана алмашуучу токто тразистордун иштоо тартибин камсыз кылуу жана стабилдештирүү. АЭТнын эквиваленттик схемасы. Күчөткүчтөр, күчөткүчтөрдүн негизги каскаддары, операциондук күчөткүчтөр,</p> <p>Микросхемотехника: эсептөө системаларына маалымат билүү, санап чыгаруу системасы, ондук эмес арифметиканын эрежелери, кошумча сандын коду, туруктуу жана туруксуз чекиттин саны, санариптик эсептөө системасын түзүү, эсептөө системасынын негизги логикалык бөлүмүнүн архитектурасы жана иштөө принциптери, процессордун регистрири, эске тутуу уюштуруу жана иштөө принциби, комбинациялык типтердин функционалдык түйүндөрү: дешифраттар, мультиплексорлор, демультиплексорлор, сан ариптик компараторлор, коддун кайра түзүү, суммараторлор, улантуучулук типтердин функционалдык туйундору (эске тутуму автоматташтырылган): тригерлер, регистирлер, эсептегичтер. Сактап калуунун тузулуш схемотехникасы статистикалык, динамичние, массалык, жагылуу. Сактап калуу тузулушу.схемалардын түрлөрү, параметрлери, очуруу схемасы, логикалык матрицанын программасы жана интегралдуу микросхема.</p> <p>Алгоритмдештирүүнүн жана</p>		<p>Объектке багытташтырылган программалоо</p> <p>Компьютердик түйүндөр,</p> <p>Микропроцессорлор жана микропроцессордук системалар,</p> <p>Компьютердик түйүндөр жана телекоммуникациялар,</p> <p>Персоналдык компьютерлерди конструкциялоо жана чогултуу, ЭЭМди техникалык тейлөө,</p>	
---	--	---	--

<p>программалоонун негиздери: Алгоритмдештирүүнү түшүнүү, алгоритмдердин каражаттары, алгоритмдердин жалпы түзүлүшүнүн принциптери, алгоритмдердин негизги конструкциялары: программалоонун тилинин эволюциясы, алардын классификациясы, программалоонун системасын түшүнүү, алгоритм тилинде программа түзүү, тилдин негизги элементи, программанын структурасы, операторлор жана оперциялар, башкаруу структуралары, берилиштердин структурасы, файлдар, эске тутуу класстары, програмачалар, програмачаларга китепкана түзүү, объектке багытталган программалоонун үлгүсү, алгоритм тилинин мисалында объектке багытталган программалоонун негизги принциптери, класстарды жана объекттерди түшүнүү, алардын методдору жана каражаттары, инкапсуляция жана полиформизм,</p> <p>Микропроцессорлор жанаи микропроцессордук системалар: микропроцесслор: онүгүшүнүн тарыхы, бекитилиши, ички башкаруунун негизги функциялары, процессорлордун классификациясы жана идентификациясы, процессорлордун белгилениш озгочолуктору, оз наркы, туруу, системанын командасы, иштоо тартиби, адресация сисемасы; виртуальдык, түз и физикалык, сегменттик жана баракчалык эске тутууну уюштуруу, аппараттык колдоо корсотүү, микроконтроллерлор, назначение, тармактарда окутуу жана перспектива онуктуруу; микропроцессордук системалар: түшүнүк жана классификация, многопроцессордук жана коп машина ситемасы ар түрдүү багыттагы командалар системалары жана берилиштери; массалык параллелизм, кластерлер, функционирлештируу системасын уюштуруу.</p> <p>Компьютердик түйүндөр жана телекоммуникациялар: Түйүндөрдүн турлору. туйундор топологиясы,</p>	<p>Компьютердик түйүндөрдүн жабдылышы жана системалык программалык камсыздоо Web-серверлер,</p> <p>Эсептөө техника каражаттарын техникалык тейлөө,</p> <p>Тармактар экономикасы,</p>	
---	--	--

берилиштерди беруу каражаттары, жетуунун ыкмалары, коммуникативдик протоколдордун стандарттык агымы, берилиштерди беруудо аналогдук канал, модуляциянын ыкмалары, модемдер, берилиштерди беруудо сан ариптик каналдар, каналдарды жыштыктар жана убакыттар боюнча болунушу, ачык системанын оз ара алакаларынын модели, байланыштын откоргуч сызыктарынын муноздомосу, спутник каналдары, байланыштын уюлдук системасы, компьютердик түйүндөрдө маалыматы коргоо, локалдык туйун, туйундук адаптерлер, концентраторлор, коммутаторлор, проводсуз локалдык туйундор, виртуальдык локалдык туйундор, чон туйундорду тузуу, домендерди жана домендик аттарды уюштуруу, глобалдык туйун, структурасы Жана функциясы, глобалдык туйундордун турлору, глобалдык туйундордун коммутациясы, глобалдык протоколдордун базалык технологиясы, компьютердык туйундордун иштоо мумкунчулукторун камсыз кылуу, локалдык туйундуу техникалык колдоо, кабелдик линия сапатын аныктоо.

Персоналдык компьютерлерди конструкциялоо жана чогултуу, ЭЭМди техникалык тейлөө:

персоналдык компьютерлердин конфигурациясы; энелик плата: многофункционалдуу плата; кызынын платасы; аппараттык механикалык жол менен жайгаштыруу; ПКдин конфигурациясынын озгорушуу; бириктируучу шиналар; кошумча платалар кошууда кошумча тиркемелер; системдик шина; интерфейсдик схемалар; ПК ачык архитектурасы; аппараттык камсыздоонун коптугу; перифериялык платалар; конструктивдик аткарууда ПКнын озгочолугу; ЭВМди колдонууда негизги маалыматтар; ЭВМди техникалык тейлоо; тейлоо процесстеринин структурасы; кепилдик; эксплуатациялык муноздомолор; кепилдикти которуу ыкмалары; автоматташтырылган текшеруу системасы (АТС), системы автоматтык калыбына

келтируу системасы (АКС), автоматик диагностика кылуу системасы (АДС), алардын оз ара аракетин; программалоонун турлору, аппараттык жана аралашма текшеруу; аппараттык текшеруу, чыгым коддору, жалпы маалымат, текшеруунун схемалары; диагностиканын ыкмалары; тесттик диагностика системасы; диагностикалоонун функционалдык системасы; микродиагностика, борбордук процессордун диагностирлоо, мониторлор, перифериялык тузулуштор; логикалык жана сигнатуралык анализатор; учурдагы техникалык тейлоо; сервистик аппаратура.

Компьютердик түйүндөрдүн жабдылышы жана системалык программалык камсыздоо Web-серверлер:

«Клиент-Сервер» технологиясы; гипертексттик тилдер (мисалы,SGML,HTML,XML ж.б.); серверов суроожылоо турлору жана прикладдык протоколдор, программалык камсыздоонун сервердик болүмүн тузүү, аспаптык тиркемелердин тузу каражаттары (мисалы, CGI,PHP,ASP,Java-сервлеты ж.б.), тузунун принциптери жана негизги маселелери, сервер аткаруучу программалар; тиркеменин клиент болугун тузуу, аспаптык каражаттар (мисалы, JavaScript,Java-апплеты, ActivX-объекттер ж.б.).

Эсептөө техника каражаттарын техникалык тейлөө:

ЭТКын техникалык тейлоону уюштуруу, техникалык жана профилактикалык тейлоонун типтуу системасы, мезгилдуулук, ишти уюштуруу; материалдык-техникалык камсыз кылуу, система автоматташтырылган текшеруу системасы; автоматаштырылган калыбына келтируу системасы; автоматик диагностика кылуу системасы; оз ара аракет кылуу системасы; программанын корунушу, аппараттык жана аралаш текшеруу; микродиагностика; жалпы жана атайын багыттагы программаларды диагностикалоо;

учурдагы техникалык тейлоо: сервистик аппаратура; техниканы орнотууда конфликтердин турлору, аларды жонго салуунун ыкмалары; жонго салынбочу турлору жана аларды жонго салуу, болтурбоо озгочолуктору; иштин калыбына келтируу туру Жана ыкмалары; ЭТК чечуучу маселелердин модерндештируу жана конфигурациялоо; дисктик сервердик системаны тейлоо, ЭТКнын иштебеген элементтерин утилдештируу, ЭТКнын ресурстук жана энергосактоо технологиясын колдонуу.

Тармактар экономикасы:

тармак жана базар экономикасы; тармакты өнүктүрүүнүн өзгөчөлүктөрү жана келечеги; тармактын материалдык-техникалык, эмгек жана финансылык ресурстары; тармактык эмгек базары; тармак менен башкаруу; тармакты өнүктүрүүнүн экономикалык көрсөткүчтөрү; уюм (ишкана) чарбалык кылган субъект катары; уюмдардын формалары (ишканалардын), алардын өндүрүштүк жана уюшуу түзүлүшү; өндүрүштүн типтери жана алардын мүнөздөмөлөрү; негизги өндүрүштүк жана технологиялык процесстер; уюмдун инфраструктуралары; уюмдун капиталы жана мүлкү; негизги жана жүгүрткөн каражаттары; эмгек булактары; уюм, нормага келтирүү жана эмгекти төлөө; уюмдардын маркетинг ишмердиги; өндүрүштүк программа жана өндүрүштүк кубаттуулук; өндүрүштүн чыгымдары жана өндүрүмдүн, кызматтын өздүк наркы; баалардын пайда болушу; уюм ишмердигинин натыйжалуулугун баалоо; өндүрүмдүн сапаты жана атаандашуу жөндөмдүүлүгү; инновациялык жана инвестициялык саясат; уюмдун тышкы экономикалык ишмердиги; бизнес-план; негизги техникалык-экономикалык көрсөткүчтөрдү эсептөө методикасы.

Өзгөрүлмө бөлүктөр жана тандоо боюнча

	курстар			
	<p>Жашоо тиричилик коопсуздугу - өзгөчө кырдаалдар жөнүндө жалпы маалыматтар; тынчтык жана согуш убагындагы, жаратылыш жана техногендик мүнөздөгү өзгөчө кырдаалдар, алардын кесепеттери; өзгөчө кырдаалдар шартында өндүрүштүн туруктуулугу; жарандык коргонуунун максаты жана милдети; өзгөчө кырдаалдарда коргонууну уюштуруу жана калктын өмүрүн камсыздоо; өзгөчө кырдаалдардын кесепеттерин чектөө жана жоюу боюнча чаларды уюштуруу жана алардын мазмуну; коргонуу каражаттары; аскер кызматынын негизи; мамлекеттин коргонуу негиздери; Кыргыз Республикасынын Куралдуу күчтөрү; согуш салттары, аскер намысынын символдору; медициналык билимдердин негиздери; тамеки тартуунун адам организминде тийгизген терс таасирлери.</p> <p>Адамга терс көрүнүштөрдүн берген таасири; зыян менен травмага алып келген кесепеттерди идентификациялоо; техникалык системалар менен технологиялык процесстердин коркунучунан коргонуу каражаттары жана методдору; ишканада эмгекти коргоонун укуктук, ченемдик жана уюштуруу негиздери; кесиптик ишмердик чөйрөсүндө эмгектин коопсуз шарттарын камсыздоонун өзгөчөлүктөрү;</p> <p>Эсептөө техника электразыктандыруу каражаттары:</p> <p>Эсептөө техника электразыктандыруу каражаттары уюштуруу; электр түйүнүнө компьютерлерди очурүү схемасы, электрокоргонуу, кубаттуулуктун азыктануу параметрлери, басымдын секириши, алар менен коргоонуу, азыктандыруунун импульстук булактары: аракеттин принциптери, конфигурация, узгултуксуз аракеттердин блок питаниеелердин салыштырма мүнөздөмөсү; персоналдык компьютерлердин блоку питаниясы; электр азыктандыруунун сапатын жакшыртуу каражаттары; токтусуз азыктандыруу</p>		<p>Жашоо тиричилик коопсуздугу жана эмгекти коргоо,</p> <p>Эсептөө техника электразыктандыруу каражаттары,</p> <p>Инженердик графика,</p>	<p>ЖК-2-5 АК-1-5 СЖК-2-5 ПК-1-20</p>

<p>булактары: иш тартиби, параметрлер, блок-схемалар; Электромагниттик талаа жана алар менен курошуу жолдору; компьютерлердин энергоколдонуусу, энергоколдонуу режимдерин башкаруу; энергосактоо технологиясы.</p> <p><i>Инженердик графика:</i></p> <p>Геометриялык черчение; чиймелерди каттоонун эрежелери; техникалык деталдардын контурларын чийүүнүн эрежеси жана геометриялык курулушу; долбоордук чийме; техникалык сүрөт тартуу; конструктордук документтерди иштеп чыгуунун жана каттоонун эрежелери; машина куруу чиймелери; чиймедеги сөлөкөттөрдүн категориялары: көрүнүшү, тилкелери, кесилиши; графикалык тапшырмаларды чечүүнүн ыкмалары; инженердик графиканын каражаттары; адистик боюнча схемаларды аткаруунун методдору жана жолдору.</p> <p>Тандоо боюнча курстар Техникалык чет тили:</p> <p><i>Кесиптик ишмердикти укуктук камсыздоо:</i></p> <p>Кесиптик ишмердик чөйрөсүндө укуктук жөнгө салуу түшүнүгү; ишкер ишмердигиндеги субъектилердин укуктук абалы; юридикалык жактардын уюштуруу укуктук формалары; эмгек укугу; эмгек келишими жана аны түзүү тартиптери, бузууга негиздер; эмгек акы; калкты эмгек менен камсыз кылууда мамлекеттик жөнгө салуунун ролу; жумушчулардын тартип менен материалдык жоопкерчилиги; административдик укук бузуулар жана административдик жоопкерчилик; жарандардын социалдык коргонуу укугу; укугу бузулгандарды коргоо жана талаш-тартыштарды чечүүнүн сот тартиби.</p> <p><i>Эсептоо техникаларыны перифериялык тузулуштору:</i></p>	<p>Техникалык чет тили / Кесиптик ишмердикти укуктук камсыздоо:</p> <p>Эсептоо техникаларыны перифериялык тузулуштору:</p> <p>Бизнестин негиздери:</p> <p>Маалымат коргоо:</p>	
---	--	--

<p>маалыматтын кириш-чыгыш системаларын уюштуруу, перифериялык тузулуштөрдүн классификациясы; аппаратная и программная поддержка работы перифериялык тузулуштордун иштоосунун аппараттык жана программалык колдоо: контроллерлер, адаптертер, копуролор, эске салу тутумуна кируу, кайра коюу, узгултукко учуроо, драйверлер; заманбап жана перспективалык интерфейстер жана кириш-чыгыш шиналары; колдонуучулардын магниттик жана оптикалык чогулушу; видеоподсистема: мониторлор, видеоадаптерлер; видеопроекторлор; ун маалыматын иштеп чыгуу принциптери; сканнерлер, маалыматты киргизүүнүн манипулятордук түзүлүштөрү (клавиатура, мышь ж.б.) стандарт эмес перифериялык түзүлүштөр, аппарат жана программалык камсыздоо төп келишүүсү, аппарат каражаттарынын модернизациясы; эсептөө техникаларынын ресурсу жана энерго үнөмдө технологиясын колдонуу</p> <p>Бизнестин негиздери: Маалыматты коргоо:</p> <p>Негизги түшүнүк жана аныктама, маалымат коргонуу эволюциясы; маалыматтык, программно-математикалык, санкционердик эмес колдонуудан коргонуу, маалыматты коргоо негизги принциптери жана моделдери; программанын вирустук коркунч койгойлору, заманбап вирустук программалардын структурасы, антивирустук программа негизги класстары, антивирустук коргонуунун перспективалык методдору; техникалык каналдардан маалыматтын кетиши; маалыматтык коргонуунун укуктук-уюштурууну камсыз кылуу.</p> <p>Менеджмент:</p> <p>Ар түрдүү уюштуруу-укуктук ченемдериндеги уюмдарды башкаруунун максаттары менен милдеттери; менеджменттин функциялары; уюмдун ички жана сырткы чөйрөсү; башкаруучулук чечимдерди кабыл алуу теориясынын негиздери; стратегиялык менеджмент;</p>	<p>Менеджмент:</p>	
---	--------------------	--

	эмгекке себепкер болгон системалар; тобокелдиктерди башкаруу; жаңжалды башкаруу; менеджменттин психологиясы; иштиктүү пикир алышуунун этикасы; өндүрүштү башкаруу чөйрөсүндөгү маалыматтык технологиялар; кесиптик ишмердик тармагындагы менеджменттин өзгөчөлүктөрү.			
К О ББ 4.	Дене тарбия	3		СЖК-4
К О ББ 5.	Практика (практикалык шыктар жана көндүмдөр КООЖ НКББП менен аныкталат)	13		ЖК-5 АК-5 КК-1-20
К О ББ 6.	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация. Мамлекеттик экзамендер: - Кыргызстандын тарыхы. - Дипломдук проектке даярдануу	1 10		ЖК-5 АК-5 СЖК-5 КК -2-20
	НКББПнын жалпы эмгек көлөмү	120		

НКББП ДЦ курамына кирген айрым дисциплиналардын эмгек көлөмү 8 кредитке (зачет бирдиги) чейинки аралык менен берилет.

НКББП ДЦнин жалпы базасын түзгөн эмгек көлөмүнөн КООЖ, НКББП ДЦда көрсөтүлгөн жалпы эмгек көлөмүнүн 50% кем эмесин түзүшү керек.

5.3. Техниктерди даярдоонун НКББПсын ишке ашыруу шарттарына коюлган талаптар.

5.3.1. Окуу процессин кадр менен камсыздоо.

Техниктерди даярдоонун НКББПсын ишке ашыруу, эреже катары, сабак бере турган дисциплина тармагына туура келген жогорку билими бар педагогикалык кадрлар менен камсыздалышы керек.

5.3.2. Окуу процессин окуу-усулдук жана маалымат менен камсыздоо.

Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу, ар бир студенттин маалымат булактары менен колдонууга мүмкүндүк түзүү менен камсыздалышы керек (китепкана фондоруна, компьютердик маалымат базасына ж.б.), негизги кесиптик билим берүү программасынын тийиштүү дисциплинасынын толук мазмуну боюнча китептердин, окуу-усулдук, усулдук колдонмолордун, иштелме менен бардык дисциплиналардын жана сабактардын түрү боюнча сунуштардын – практикумдардын, курстук иштердин ж.б. практиканын баскычтары менен, ошондой эле көрсөтмө колдонмолордун угуу (аудио), көрүү (видео) жана мультимедиялык материалдардын бар болушу.

Студенттерди, негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашырууга зарыл болгон окуу китептери менен камсыздоо керек, бир студентке 0.5 нуска – ченемине туура келиши керек. Окуу маалыматтарынын булактары заманбап талаптарга жооп бериши керек. Билим берүү процессинде мыйзамдык актылар,

ченемдик документтер жана кесипке багытталган мезгилдүү басма материалдары колдонулушу керек.

5.3.3. Окуу процессин материалдык –техникалык жактан камсыздоо.

Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу КООЖ, Мамлекеттик талаптарды ишке ашырууну камсыздаган жана колдонуудагы санитардык-техникалык ченемдерге туура келген материалдык-техникалык базага ээ болушу керек.

Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу, студенттин лаборатордук жана практикалык иштерди, анын ичине милдеттүү курам бөлүк катары практикалык сабакты жеке компьютерлерди колдонуу менен аткаруу камсыздалышы керек.

230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистиги боюнча кабинеттердин, лабораториялардын, устаканалардын ж.б.

БОЛЖОЛДУУ ТИЗМЕСИ.

I. Кабинеттер:

социалдык-экономикалык дисциплина,

Кыргыз тили,

Орус тили жана кеп маданияты,

Чет тили,

Математика

Эсетоо техникасы.

Программалоо жана берилиштердин базасы,

Экономика жана менеджмент,

Экология жана жашоо тиричилик коопсуздугу,

Маалыматтык системаларын иштеп чыгуу,

Метрология, стандартизация жана сертификация

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация даярдоо кабинети,

Усулдук кабинет.

II. Лабораториялар

Электротехника,

Электрондук техника

Компьютердик туйундор,

Эсептөө техника каражаттарын техникалык тейлөө

Окутуунун техникадык каражаттары.

III. Спорт комплекси.

Спорт залы.

Туш тарабы ачык стадион.

5.3.4. Өндүрүштүк (кесиптик) практиканы уюштурууга коюлган талаптар.

Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу КООЖ, өндүрүштүк (кесиптик) практиканы өткөрүүнү, уюштурууну жана пландоону кесиптик орто окуу жайларынын студенттеринин өндүрүштүк (кесиптик) практикасы жөнүндө Жобого жана өндүрүштүк (кесиптик) практиканы өткөрүүнү жана уюштурууну адистердин группасы менен (бар болгон учурда) өткөрүү боюнча Сунуштарга ылайык, камсыздап бериши керек.

Өндүрүштүк (кесиптик) практиканы өтүү мезгилинде студент, төмөндө саналган бири-бирине тектеш кесиптердин бирин же бир нечесин өздөштүрүүсү керек:

5.3.5. Студенттерди аттестациялоого коюлган талаптар.

Окуу жылындагы экзамендердин саны 8ден көп, ал эми зачеттордун саны – 10дон көп болбошу керек. Көрсөтүлгөн сандарга дене тарбия боюнча зачеттер кирбейт.

Группаларды лаборатордук, практикалык жана семинардык сабактарды өтүүдө 8 адамдан кем болбогон сандан турган кичи группаларга бөлүү.

Окутуунун бардык мезгили ичинде жалпы кесиптик жана (же) атайын циклдин дисциплиналары боюнча 3төн көп болбогон курстук ишти (долбоорлорду) аткаруу каралган.

Жыйынтыктоо аттестациянын түрү – Мамлекеттик экзамендерди атайын дисциплиналар боюнча тапшыруу.

230110 «Эсептөө техника каражаттарын жана компьютер тармактарын техникалык тейлөө» адистиги боюнча ушул стандарт Бишкек компьютердик системалар жана технологиялар колледжинин Усулдук кеңеши менен иштелип чыкты.

Бишкек компьютердик
системалар жана технологиялар
колледжинин
директору

колу

Мамбеталиева С.М.